

19.06.2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211 «Ветеринарна медицина»

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ:
Завідувач кафедри ветсанекспертизи,
гігієни продуктів тваринництва і патологічної анатомії
ім. Й.С. Засасвського, професор
В.П. Лягота
„ 16 “ 06 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: “Клініко-морфологічна діагностика колігрануломатозу домашніх та екзотичних птахів”

Виконавець: Павленко І.В. І.В. Павленко

Науковий керівник: Утеченко М.В. М.В. Утеченко

Рецензент: Емелюк О.В.

Я, Павленко Іван Ветелевич, заявляю, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

м. Біла Церква
2025 р.

ЗМІСТ

ТИТУЛЬНА СТОРІНКА	1
ЗМІСТ	2
ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ	3
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	4
АНОТАЦІЯ	5
ANNOTATION	6
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	8
1.1. Епізоотологія	9
1.2. Патогенез хвороби	10
1.3. Клініка хвороби	11
1.4. Патоморфологія за колігрануломатозу птиці	12
1.5. Лабораторна діагностика	14
1.6. Загальні підходи за діагностики колібактеріозів	16
1.7. Диференційна діагностика за колігрануломатозу	17
1.8. Лікування за колігрануломатозу	19
1.9. Превентивні заходи	19
1.10. Заключення з огляду літератури	20
РОЗДІЛ 2. ВИБІР НАПРЯМКІВ ДОСЛІДЖЕНЬ, МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ВИКОНАННЯ РОБОТИ	21
2.1. Матеріали і методи досліджень	21
2.2. Схема проведення досліджень	24
2.3. Організаційно-виробнича характеристика Біопарку «Золотий фазан» Білоцерківського району Київської області	25
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	37
3.1 Епізоотологія колігрануломатозу в Біопарку “Золотий Фазан”	37
3.2. Загальні підходи за діагностики колігранулематозу	37
3.3. Клінічні дослідження за колігрануломатозу	38
3.4. Некропсія за колігрануломатозу	38
3.5. Лабораторні дослідження	45
3.6. Диференційна діагностика	47
3.7. Лікування та профілактика за колігрануломатозу	48
РОЗДІЛ 4. АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	49
ВИСНОВКИ	55
ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	57
ДОДАТКИ	65

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211 – “Ветеринарна медицина”

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант ФН 211 – “Ветеринарна медицина”,
професор Рубленко М.В.
“08” 09 2024р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу

Кавленко Іван Вігеславович

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Тема: Хвороба - морфологічна діагностика колігрануломастозу домашніх та екзотичних птахів

Затверджено наказом ректора № _____ від _____

Термін здачі студентом готової кваліфікаційної роботи в деканат: до “ ” 20 р.

Перелік питань, що розробляються в роботі. Вихідні дані:

1. Опрацювання літератури за визначеною темою.
2. Опинити книгу захворювання у стопарчу “Зелений фазан”
3. Визначити клінічні та патоморфологічні маркери колігрануломастозу
4. Опрацювати фактори виникнення колігрануломастозу
5. Решилювати привентивні заходи щодо колігрануломастозу в стопарчу “Зелений фазан”.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	Травень – вересень 2024р.	виконано
Методична частина	Травень – вересень 2024р.	виконано
Дослідницька частина	Травень – жовтень 2024р.	виконано
Оформлення роботи	Листопад 2024р – квітень 2024р.	виконано
Перевірка на плагіат	Квітень 2024р.	виконано
Подання на рецензування	Травень 2024р.	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	Травень 2024р.	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи,

[Підпис]
П.І. В. [Підпис]

Здобувач

к.в.н. Степанюк М.В.
вчене звання, прізвище, ініціали
Кавленко І.В.
прізвище, ініціали

Дата отримання завдання “09” вересня 2024р.

АНОТАЦІЯ

Павленко Іван В'ячеславович “Клініко-морфологічна діагностика колігрануломатозу домашніх та екзотичних птахів”.

У роботі висвітлені результати власних досліджень по вивченню комплексу клінічних та морфологічних діагностичних маркерів за колігрануломатозу птиці.

Нами визначені діагностичні маркери грануломатозу птиці та опрацьовано протоколи діагностичних і превентивних заходів в біопарку «Золотий фазан» Білоцерківської ОТГ Київської області. Колігрануломатоз це ензоотія з хронічним перебігом і значними труднощами в ранній діагностиці. Тому визначена тема має вагоме значення для підвищення професійних навиків практикуючих лікарів ветеринарної медицини які мають відношення до забезпечення благополуччя птиці, особливо в умовах біопарків.

Магістерська робота викладена на 64 сторінках комп'ютерного друку, містить 30 рисунків. Список літературних джерел – 54 найменування, у т. ч. з 38 – опублікованих в останні десять років та 54 зарубіжних.

Експериментальна частина магістерської роботи виконувалася в умовах біопарку «Золотий фазан» та лабораторії патологічної анатомії ФВМ Білоцерківського НАУ. За виконання роботи визначали епізоотичну ситуацію стосовно колібактеріозів, застосовано візуалізацію, гістологічний та бактеріологічний методи діагностики. Дані дослідження включали опрацювання патматеріалу для лабораторної діагностики.

Метою нашої роботи дуло: на основі електронної бази даних, вітчизняних літературних джерел, отриманих результатів комплексної діагностики колігрануломатозу птиці узагальнити патогномонічні діагностичні маркери, які допоможуть практикуючим лікарям ветеринарної медицини.

Для досягнення поставленої мети нами були визначені наступні завдання:

- опрацювати інформативність джерел за визначеною темою;
- вивчити епізоотичну ситуацію щодо колгрануломатозу птиці у біопарку «Золотий фазан» Білоцерківського ОТГ Київської області;
- визначити інформативність клінічних та патоморфологічних маркерів;
- типізувати чинника формування гранулематозного осередку;
- провести диференційну діагностику;
- запропонувати комплекс лікувально-превентивних заходів.

Об'єктом дослідження були гранульоми птиці.

Предметом дослідження були: моніторинг захворюваності та узагальнення діагностичних маркерів колігрануломатозу птиці. Визначення гномонічних методів (клініка, патоморфологія, бактеріологія).

Сфера використання: промислова та екзотична птиця.

Ключові слова: діагностика, *Escherichia coli*, колігрануломатоз, гранульома, птиця.

ANNOTATION

Pavlenko Ivan Vyacheslavovich "Clinical and morphological diagnostics of coligranulomatosis of domestic and exotic birds".

The work highlights the results of our own research on the study of a complex of clinical and morphological diagnostic markers for poultry coligranulomatosis.

We have identified diagnostic markers of poultry granulomatosis and developed protocols for diagnostic and preventive measures in the "Golden Pheasant" biopark of the Bila Tserkva Autonomous Okrug of the Kyiv region. Coligranulomatosis is an enzootic with a chronic course and significant difficulties in early diagnosis. Therefore, the identified topic is of great importance for improving the professional skills of practicing veterinary medicine who are related to ensuring the well-being of poultry, especially in the conditions of bioparks.

The master's thesis is presented on 64 pages of computer printing, contains 30 figures. The list of literary sources is 54 names, including of 38 – published in the last ten years and 54 foreign.

The experimental part of the master's thesis was carried out in the conditions of the "Golden Pheasant" biopark and the laboratory of pathological anatomy of the Faculty of Veterinary Medicine of the Bila Tserkva National University. During the work, the epizootic situation regarding colibacillosis was determined, visualization, histological and bacteriological diagnostic methods were used. These studies included the processing of pathological material for laboratory diagnostics.

The purpose of our work was: based on an electronic database, domestic literary sources, and the results of comprehensive diagnostics of poultry coligranulomatosis, to generalize pathognomonic diagnostic markers that will help practicing veterinary medicine doctors.

To achieve the goal, we have defined the following tasks:

- to process the informativeness of sources on a specific topic;
- to study the epizootic situation regarding poultry coligranulomatosis in the "Golden Pheasant" biopark of the Bila Tserkva Autonomous Community of Kyiv region;
- determine the informativeness of clinical and pathomorphological markers;
- typify the factors of granulomatous focus formation;
- conduct differential diagnostics;
- propose a complex of therapeutic and preventive measures.

The object of the study was granulomas of poultry.

The subject of the study was: monitoring of the incidence and generalization of diagnostic markers of coligranulomatosis of poultry. Determination of gnomonic methods (clinics, pathomorphology, bacteriology).

Scope of use: industrial and exotic poultry.

Keywords: diagnostics, *Escherichia coli*, coligranulomatosis, granuloma, poultry.

ВИСНОВКИ

1. У ході проведення комплексу діагностичних досліджень встановлено ензоотію колігрануломатозу декоративної птиці в біопарку “Золотий фазан” Білоцерківського району Київської області.
2. Колигрануломатоз – це складне захворювання за утворення множинних гранульом на внутрішніх органах птиці, що в кінцевому рахунку призводить до її загибелі.
3. Для діагностики колігрануломатозу зібраних клінічних даних недостатньо, а от патолого-анатомічні превалюють.
4. Колігрануломатоз у птиці викликає характерні патоморфологічні зміни, такі як гранулеми, в різних органах, особливо в печінці, кишківнику та легенях.
5. Патоморфологічні зміни є результатом запальної реакції на інфекцію *E. coli* яка може призводити до некрозу тканин з порушенням функцій уражених органів.
6. Патологічні зміни, зазвичай, мають хронічний характер і можуть бути важкими для клінічного діагнозу без адекватної лабораторної діагностики.
7. За бактеріологічних досліджень при грануломатозі пріоритетним є виділення чистої культури збудника, що дає можливість диференціювати ішніші грануломатозні утворення.
8. Лікування колігрануломатозу слід починати негайно, за можливості клінічної діагностики, інакше хвороба стає практично невиліковною.